

Nr 260.

Av herr Lindblom m. fl., om lättnader i de ideella ungdomsorganisationernas beskattning.

Under de senaste årtiondena ha i vårt land de ideella ungdomsföreningarna, som verka för ungdomens fysiska och moraliska fostran, alltmer tillvuxit i antal och omfattning. De ha blivit en framdrivande faktor inom folkets liv av största samhällliga värde och komma att få vidgade och betydelsefulla uppgifter inom den förestående fredsplaneringen och i den aktiva befolkningspolitik, som ter sig alltmera nödvändig.

Enligt ungdomsvårdskommitténs år 1944 avgivna betänkande, del II (SOU 1944:31), finnas å s. 150 o. f. tabeller, utvisande antal lokalavdelningar, medlemsantal m. m. inom samtliga ungdomsorganisationer. Siffrorna avse årsskiftet 1943—44 och återges här beträffande huvudgrupperna:

Ungdomsorganisationer.	Antal lokalavdelningar	Antal medlemmar
<i>Scout- och idrottsorganisationer</i>	9 635	582 100
Största äro Riksidrottsförbundet och Sveriges scoutförbund.		
<i>Nykterhetsrörelsen</i>	798	32 300
Störst är Sveriges godtemplares ungdomsförbund.		
<i>Kyrkliga och frikyrkliga</i>	6 746	224 150
Största äro Svenska missionsförbundets ungdom, Riksförbundet kyrklig ungdom och De ungas förbund för kristligt arbete.		
<i>Politiska</i>	4 110	245 500
Största äro Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund och Svenska landsbygdens ungdomsförbund.		
<i>Övriga</i>	1 400	60 900
Största äro Jordbrukarungdomens förbund och Ungdomens röda kors.		
	I allt 22 689	1 144 950

Utom de ovan inräknade organisationerna med deras underavdelningar torde det finnas ett betydande antal fristående föreningar med likartade

syften, vilka föreningar icke ingå i statistiken ovan. Denna omsluter dock en mycket betydande del av Sveriges ungdom.

Det torde bland de för denna ideella verksamhet intresserade råda en tämligen enhällig mening att frågan om den direkta beskattningen av ungdomsorganisationerna icke är ordnad på ett tillfredsställande sätt. Visserligen äro de befriade från skattskyldighet för medlemsavgifter men anses i övrigt skattskyldiga till stat och kommun för all övrig inkomst. De få således skatta bl. a. för ränteinkomst och för inkomst av rörelse. Till den senare räknas då uppvisningar, tävlingar och fester, till vilka allmänheten har tillträde mot avgift, samt märkesförsäljning och lotterier. Utgivandet av publikationer och böcker anses även som en rörelse, där verksamheten ej är av rent intern art. Föreningarna äro även skattskyldiga för förmögenhet enligt förordningen om statlig inkomst- och förmögenhetsskatt, men de behöva ej erlägga särskild förmögenhetsskatt.

Det är av intresse i detta sammanhang att se vilka andra organisationer av jämförligt slag som åtnjuta hel eller partiell skattefrihet. Sålunda äro helt frikallade enligt 7 § e) statsskatteförordningen bl. a. akademier och allmänna undervisningsverk samt nationsföreningar o. a. dylika samman slutningar vid universitetet och högskolor. Enl. 7 § f) äro helt frikallade från skatt, utom för rörelse, bl. a. föreningar vilka, utan att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, ha till huvudsakligt ändamål att »främja vård och uppfostran av barn eller lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning eller utöva hjälpverksamhet bland behövande eller främja vetenskaplig forskning».

Även om enstaka av ifrågavarande ungdomsorganisationer skulle genom välvillig tolkning av författningstexten kunna hänföras under sist anförda författningsrum, är det tydligt att det stora flertalet icke kan räknas dit samt att de i allt fall ej skulle kunna bli frikallade från inkomst av rörelse. Taxering till inkomst av rörelse inom idrotten grundar sig på ett regeringsrättens utslag år 1935, referat nr 8 i årsboken, där idrottsföreningen A.I.K. ansetts skattskyldig för sin vinst enligt räkenskaperna, med avdrag för inkomst av medlemsavgifter. Sedermera hava taxeringsmyndigheterna, särskilt i Stockholm fr. o. m. taxeringsåret 1941, börjat åsätta idrottsföreningarna taxering för rörelse efter strängare grunder, i det att avdrag icke eller åtminstone endast delvis medgivits för kostnader av mera allmän natur, vilka icke direkt belöpa på inkomstgivande tävlingsarrangemang. Hit ha då räknats diverse allmänna administrationskostnader samt utgifter för hållandet av instruktörer och åtgärder för upparbetandet av föreningsmedlemmarnas fysiska kondition och för deras allmänna träning. En annan väg att skärpa beskattningen har varit att bryta ut och beskatta de inkomstgivande grenarna av en förenings verksamhet, såsom fotboll och handboll eller bandy, men vägra avdrag för utgifterna inom andra grenar av verksamheten som givit förlust. Resultatet härav blir i regel att

en så behandlad förening får skattemässig inkomst av rörelse ehuru dess bokförda netto kan visa förlust.

Dessa tendenser inom taxeringsväsendet, vilka funnit visst stöd i ett av regeringsrätten nyligen avdömt skattemål rörande Svenska simförbundets taxering, ha väckt bekymmer och farhågor hos de många funktionärer och styrelsemedlemmar som nedlägga ett städse oavlönat arbete inom amatöridrotten. De anse att denna verksamhet, även då den vänder sig till allmänheten för att visa sina resultat vid uppvisningar och tävlingar, icke bör klassificeras såsom »rörelse». Idrotten vilar på rent ideell grund och är genom sitt uppfostrande och fysiskt danande utbildningsarbete i hög grad landsgagnelig för att icke säga nödvändig för en sund utveckling av samhällslivet. Ingen enskild förtjänar på svensk idrott, utan alla inkomster användas för det gemensamma ändamålet. Under sådana omständigheter bör idrotten själv få behålla och förvalta de vinstmedel obeskurna, som arbetas samman genom medlemmarnas osjälviska arbete. Det torde i det långa loppet vara en förutsättning för funktionärernas villighet att arbeta för sina föreningar att dessa verkligen få behålla inkomsterna av egen verksamhet och egna initiativ.

Mot kravet på skattefrihet för idrottsföreningarna och andra ideella ungdomsorganisationer har invänts, att detta skulle innebära ett indirekt stöd från det allmännas sida, »som skulle komma de olika sammanslutningarna till godo i allt större omfattning, ju bättre ekonomi de redan hade» (prop. nr 134 år 1942 s. 48). Häremot framhålla idrottens målsmän dels ovan återgivna allmänna synpunkter, dels det faktum att inom idrottsrörelsen inkomster av vissa större tävlingsarrangemang stadgeenligt utjämnas genom centralorganisationen, så att de även komma »fattigare» föreningar till godo. Detta gäller särskilt beträffande fotboll och handboll. En utjämning sker även därigenom att flertalet fotbollsklubbar ha även andra idrottsgrenar på sitt program, se ungdomsvårdskommitténs ovan nämnda betänkande del II s. 124.

Vad man särskilt inom idrottsrörelsen önskar är således att föreningarna skattemässigt måtte hänföras till gruppen e) 7 § statsskatteförordningen jämte motsvarande författningsrum i kommunalskattelagen¹⁾ och således jämnställas med undervisningsanstalter. Man anför i detta sammanhang givetvis främst verksamhetens syfte att främja uppfostran och fysisk utbildning av landets ungdom, men framhåller även att det allmänna numera har så starkt inflytande inom riks-idrottsförbundet (Svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund), att detta kan anses som en officiellt erkänd organisation, som under offentlig kontroll leder den svenska idrottsverksamheten. Förbundet har t. o. m. anförtrots uppdraget att fördela

¹⁾ Enl. 53 § d) kommunalskattelagen äro akademier m. fl. kommunalt skattepliktiga för inkomst av fastighet. Sådan skatteplikt är utan praktisk betydelse för ideella föreningar.

statens anslag till idrottsplatser och andra ändamål inom rörelsen. De skatteinkomster från idrotten, som vid skattebefrielse skulle frångå stat och kommun, äro för dem oväsentliga men äro av betydande värde för idrotten.

I andra hand och som en temporär nödfallsutväg förorda idrottens representanter en sådan uppmjukning av reglerna för beräkning av inkomst av »idrottsrörelse», att därvid en förenings samtliga utgifter inom ramen av dess ändamål få räknas som avdragsgilla vid taxeringen. Man framhåller emellertid att en sådan lösning, ehuru väl den skulle medföra avsevärd förbättring i det nuvarande ohållbara tillståndet på skattefronten, likväl fortfarande kunde ge anledning till olika uppfattningar vid taxeringen och skulle tvinga idrottsledningarna att fortfarande ägna tid och krafter åt taxeringsfrågor, vilka i princip äro rörelsen helt ovidkommande.

Vad beträffar de övriga ungdomsföreningarna, som ej direkt syssla med gymnastik eller idrott, så torde det anförda i tillämpliga delar även gälla dem och deras verksamhet. Mot skattebefrielse för sådana föreningar har framhållits bl. a. svårigheten att här göra ett urval och att åstadkomma en definition, som täcker dem man vill skydda. Den utredning, som numera föreligger genom ungdomsvårdskommittén, och de organisationsformer den rekommenderat kunna måhända väntas ge lösningen även i denna svårighet.

Enligt vad vi erfarit ligga dessa frågor rörande de ideella ungdomsorganisationernas beskattning numera under utredning hos 1944 års skattesakkunniga, till vilka hänskjutits skrivelser i ämnet från riksidrottsförbundet och Folkpartiets ungdomsförbund. Då vi anse det vara av stor betydelse dels att lösningen av ifrågavarande skatteproblem blir rationell och sådan att den kan tillfredsställa rörelsens målsmän, dels att den kommer snart, få vi härmed föreslå.

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att förslag till lättnader i de ideella ungdomsorganisationernas beskattning måtte föreläggas riksdagen, om möjligt redan år 1946, samt att förslaget måtte innebära att de ideella organisationer, varom här är fråga och därvid främst idrottsrörelsen, i första hand helt befrias från skattskyldighet till stat och kommun och att, om så ej skulle finnas möjligt, gällande bestämmelser om taxering av inkomst av rörelse ges en sådan utformning, att nämnda förenings samtliga utgifter inom ramen för deras ändamål få räknas som avdragsgilla vid taxeringen.

Stockholm den 23 januari 1945.

Gust. Sundelin.

John Björck.

E. A. Lindblom.

Emil Petersson.